

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)*

10 жовтня 2025 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
**СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Присвячено Всесвітньому дню психічного здоров'я
(World Mental Health Day)

10 жовтня 2025 року

Видавництво
«Юридика»
2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

ЦІЛЬМАК Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

АФОНІН Дмитро Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

БУДЯЧЕНКО Ольга Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ГУРІН Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ДЖЕЖИК Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

САМАРА Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ТАТЬЯНЧИКОВ Андрій Олександрович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

ШМАЛЕНКО Юлія Іванівна, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори

Сучасна психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів С91 Всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 262 с.

ISBN 978-617-8574-65-9

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30918>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Всесвітньому дню психічного здоров'я (м. Одеса, 10 жовтня 2025 р.).

УДК 159.9'6(062.552)

© Автори, 2025

© Національний університет

ISBN 978-617-8574-65-9

«Одеська юридична академія», кафедра психології, 2025

Підхід «Потреба–Бажане–Мрія» і карта взаємодії допомагають перетворювати напруження на діалог.

Важливо навчати варіативності всередині рівнів, оновлювати карту очікувань і фасилітувати культуру рефлексії.

Список використаних джерел

1. Downey G., Feldman S. Implications of Rejection Sensitivity for Intimate Relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1996.
2. Hsu D. T. et al. Common Neural Responses to Romantic Rejection and Acceptance. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*. 2020.
3. Brown B. Daring Greatly: How the Courage to Be Vulnerable Transforms the Way We Live, Love, Parent, and Lead. 2012.
4. Leary M. R. Emotional Responses to Interpersonal Rejection. *Current Directions in Psychological Science*. 2015.
5. Vander Kolk B. The Body Keeps the Score. Penguin Books, 2014.

Ключові слова: вразливість, відмова, взаєморозуміння, тілесність, комунікація.

Keywords: vulnerability, rejection, understanding, embodiment, communication.

Дубрянська Ніколь Олександрівна

магістрант ОП «Психологія»

Центру заочного та дистанційного навчання

Національний університет «Одеська юридична академія»

Джежик Ольга Володимирівна

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри психології

Національний університет «Одеська юридична академія»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2570-2589>

DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.30982>

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ РИЗИКУ ФОРМУВАННЯ АЛКОГОЛЬНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ У МОЛОДІ

З метою визначення ефективних напрямів та засобів профілактики алкогольної залежності у молоді, було здійснено комплексну дослідницьку роботу з використанням різноманітних психодіагностичних методик.

Зокрема, нами було розроблено анкету, спрямовану на виявлення причин та умов, що сприяють виникненню схильності до вживання алкоголю у студентського контингенту. Додатково, за допомогою патохарактерологічного діагностичного опитувальника А. Лічка було досліджено особливості рис характеру здобувачів та визначено типи акцентуацій, які можуть свідчити про підвищений ризик алкоголізації [4].

Використання 16-факторного особистісного опитувальника К. Кеттелла дозволило виділити комплекс індивідуально-психологічних характеристик, що визначають схильність до формування алкогольної залежності та її потенційні прояви у поведінковій сфері [1].

Аналіз результатів проведеного анкетування дозволив зробити висновок, що сучасна студентська молодь переважно демонструє негативне ставлення до явища алкоголізму, усвідомлюючи його руйнівний вплив не лише на фізичне та психічне здоров'я особистості, а й на соціальні процеси та загальний розвиток суспільства. Отримані дані свідчать про наявність достатньо високого рівня критичного сприйняття проблеми серед молодого покоління, що створює сприятливі умови для впровадження системних профілактичних заходів у закладах вищої освіти.

Водночас респонденти підкреслили необхідність активізації ролі освітнього середовища у попередженні алкоголізації молоді. Зокрема, вони відзначили, що заклади вищої освіти, у тісній взаємодії з громадськими та соціальними інституціями, повинні враховувати не лише академічні, а й психологічні, соціальні та культурно-освітні потреби здобувачів. Це передбачає формування безпечного, сприятливого для розвитку молоді середовища, яке забезпечує захист здобувачів від негативного впливу алкоголю та підтримує здоровий спосіб життя як пріоритетну життєву стратегію.

Серед заходів, які респонденти вважають найбільш ефективними для безпосередньої реалізації в університетському середовищі, виділяються: інтеграція міні-тренінгів з профілактики алкоголізму у навчальні програми, проведення спеціалізованих тренінгів, активізація ролі студентського самоврядування як важливого чинника соціального контролю, а також систематична просвітницька робота кураторів академічних груп.

На думку опитаних, такі ініціативи можуть стати основою для розробки комплексного підходу до формування здорового способу життя та профілактики вживання алкоголю серед молоді,

орієнтованого на розвиток соціально значущої активності, самоконтролю та усвідомленого вибору здорового способу життя як стратегічного пріоритету молодой людини.

Аналіз емпіричних даних дав змогу виокремити кілька груп респондентів, у яких певні акцентуації характеру проявилися найбільш виразно. Найчисельнішою виявилася категорія з нестійким типом акцентуації, що характеризується слабкою волевою регуляцією, залежністю від соціального оточення та нестабільністю ціннісних орієнтацій, що підвищує ризик розвитку залежних форм поведінки [2].

Друга за чисельністю група – респонденти з гіпертичними рисами, для яких типовими є надмірна активність, комунікабельність та схильність до ризику, що створює передумови для залучення до психоактивних практик. Дещо меншою була частка осіб з істероїдними акцентуаціями, що проявляються у демонстративності, прагненні до самоствердження та використанні алкоголю як засобу підвищення статусу в соціумі.

Окрему категорію становили респонденти з астено-невротичними рисами, для яких характерні втомлюваність, тривожність та емоційна нестійкість, що зумовлює вживання алкоголю як засобу тимчасового зняття напруження. Найменшою групою були особи з епілептоїдними акцентуаціями, схильні до агресивності, педантизму й жорсткості, що також може виступати фактором ризику у формуванні адиктивної поведінки.

Проведений аналіз дозволив не лише окреслити специфіку поширеності окремих типів акцентуацій характеру серед студентської молоді, а й емпірично підтвердити наявність безпосереднього взаємозв'язку між їх вираженістю та підвищеною ймовірністю формування алкогольної залежності.

Таким чином, узагальнення результатів дослідження дає підстави стверджувати, що респонденти, схильні до вживання алкоголю, характеризуються вираженою тривожністю, внутрішньою напруженістю, зниженим рівнем стресостійкості та схильністю до прийняття імпульсивних, нерідко не виправдано ризикованих рішень.

Аналіз даних, отриманих за допомогою 16-факторного особистісного опитувальника Р. Кеттелла, дозволив констатувати комплексність та суперечливість особистісних характеристик осіб із тенденціями до зловживання спиртними напоями. З одного боку, вони демонструють достатньо розвинені комунікативні якості,

відкритість у міжособистісних контактах, ініціативність та готовність до ризику, що може сприяти активному включенню у соціальні взаємодії. Водночас, результати діагностики вказують на низьку емоційну стабільність, високий рівень тривожності, підвищену піддатливість зовнішнім впливам та недостатній самоконтроль, що значно ускладнює процес формування внутрішньої автономії [3].

Значущою особливістю виявилася залежність респондентів від оцінок і схвалення з боку соціального оточення. Така установка, у свою чергу, знижує рівень незалежності у прийнятті рішень, підвищує конформність і створює підґрунтя для поведінкових девіацій.

Поєднання зазначених рис особистості може зумовлювати труднощі у процесі соціальної адаптації, сприяти підвищеній конфліктності, формувати стійке емоційне напруження та підсилювати ризики виникнення девіантних форм поведінки. Особливо небезпечною є тенденція до використання алкоголю як «швидкого» та легкодоступного засобу редукції психологічної напруги, що в умовах зниженої стресостійкості та схильності до імпульсивності трансформується у деструктивний механізм психологічної компенсації.

Список використаних джерел

1. Вавринів О. С. Організація та проведення психологічних і соціально-психологічних досліджень : практичний посібник. ЛьвДУВС, 2023. 116 с.
2. Психодіагностика та психорегуляція емоційних станів людини: практикум : навчальний посібник для студентів спеціальності «Психологія» / В. М Юрченко. Видання 2-ге, доповнене та виправлене. Рівне, МЕНУ, 2020. 156 с.
3. Психологу для роботи. Діагностичні методики : збірник / уклад.: М. В. Лемак, В. Ю. Петрище. Вид. 2-ге, виправл. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2012. 616 с.
4. Чумак О. О., Товстуха О. М. Психодіагностика : навчально-методичний посібник Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2024. 121 с.

Ключові слова: психолог, схильність до вживання алкоголю, експериментальне дослідження, молодіжне середовище, анкетування, психодіагностика, тренінг, профілактика.

Keywords: psychologist, propensity to drink alcohol, experimental research, youth environment, questioning, psychodiagnostics, training, prevention.

Буряк Олена Юріївна ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ ПОРІВНЯНЬ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ МОЛОДІ.	39
Вальтер Марія Олександрівна РОЛЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-СЛУЖБОВИХ ЧИННИКІВ У ФОРМУВАННІ ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ ВРАЗЛИВОСТІ.	43
Вітюк Марія Сергіївна Лісовенко Анна Федорівна САМООЦІНКА ТА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я.	47
Гончар Юлія Ігорівна ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ, ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН.	51
Горбачова Ангеліна Андріївна Рєпнова Тетяна Петрівна ЕКЗИСТЕНЦІЙНА ПРОБЛЕМАТИКА ПАЦІЄНТІВ З ДЕПРЕСІЄЮ.	54
Гурін Руслан Сергійович Антіпова Катерина Ігорівна ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КОМАНДНОЇ РОБОТИ.	57
Гурін Руслан Сергійович Вайнберг Валерія Артурівна ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ У СПІВРОБІТНИКІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.	61
Гурін Руслан Сергійович Геращенко Олександр Сергійович РОЛЬ ЕМПАТІЇ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ВЗАЄМОДІЇ «ВИКЛАДАЧ – ЗДОБУВАЧ ВИЩОЇ ОСВІТИ».	64
Далакова МаріяГеоргіївна ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ СМИСЛИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ГРОШОВОГО МИСЛЕННЯ ТА ФІНАНСОВИХ СТРАТЕГІЙ ОСОБИСТОСТІ.	68
Демірташ Айлін Дженгізівна Рєпнова Тетяна Петрівна ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ САМООЦІНКИ У ТРИВОЖНИХ ПІДЛІТКІВ.	73
Дубенко Юнія Олександрівна ВІД ВРАЗЛИВОСТІ ДО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРИЙНЯТТЯ ВІДМОВИ.	76
Дубрянська Ніколь Олександрівна Джежик Ольга Володимирівна ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ РИЗИКУ ФОРМУВАННЯ АЛКОГОЛЬНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ У МОЛОДІ.	80